

Komunikat prasowy

Luksemburg, 13 września 2021 r.

Niefektywność współpracy z państwami spoza UE w zakresie powrotów migrantów o nieuregulowanym statusie

W opublikowanym właśnie przez Europejski Trybunał Obrachunkowy sprawozdaniu specjalnym wskazano, że współpraca Unii z państwami spoza UE w celu zapewnienia, by migranci nielegalnie przebywający na jej terytorium powrócili do swoich krajów, jak dotąd nie była efektywna. W okresie 2015–2020 UE poczyniła jedynie ograniczone postępy w zakresie zawierania umów o readmisji z państwami spoza UE. Ponadto działania UE wymagają większego usprawnienia, tak aby zapewnić przestrzeganie w praktyce zobowiązań w sprawie readmisji przez państwa spoza UE.

Od 2008 r. co roku około pół miliona obywateli państw trzecich otrzymywało nakaz opuszczenia UE, ponieważ wjechali lub przebywali na jej terytorium bez zezwolenia. Mniej niż jedna na pięć z tych osób faktycznie wraca do własnego państwa poza Europą. Jedną z przyczyn niskiej liczby powrotów migrantów o nieuregulowanym statusie są trudności we współpracy z państwami pochodzenia migrantów. Z tego względu UE zawarła już 18 prawnie wiążących umów o readmisji i formalnie rozpoczęła rozmowy w tej sprawie z kolejnymi sześcioma państwami. Ostatnio wynegocjowała również sześć prawnie niewiążących porozumień w sprawie powrotów i readmisji.

– Trybunał oczekuje, że kontrola zapewni wkład w debatę na temat nowego unijnego paktu o migracji i azylu, gdyż skuteczna i odpowiednio zarządzana polityka readmisyjna jest niezbędnym elementem kompleksowej polityki migracyjnej – powiedział Leo Brincat, członek Europejskiego Trybunału Obrachunkowego odpowiedzialny za to sprawozdanie. – Tymczasem jednak obecnie obowiązujący unijny system powrotów cechują istotne niedociągnięcia, co prowadzi do skutków odwrotnych do zamierzonych, zachęcając do nielegalnej migracji, zamiast do niej zniechęcać.

Choć UE formalnie zaangażowała się w dialog i rozpoczęła negocjacje z państwami, z których pochodzi najwięcej migrantów o nieuregulowanym statusie, kontrolerzy Trybunału podkreślają, że w okresie 2015–2020 rezultaty działań były raczej ograniczone.

Zagrożeniem dla negocjacji w sprawie unijnych umów o readmisji są często utrzymujące się punkty sporne, takie jak obowiązkowe uwzględnienie klauzuli dotyczącej obywateli państw

Niniejszy komunikat prasowy stanowi streszczenie sprawozdania specjalnego przyjętego przez Europejski Trybunał Obrachunkowy. Pełny tekst sprawozdania dostępny jest na stronie eca.europa.eu.

ECA Press

12, rue Alcide De Gasperi – L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditors eca.europa.eu

trzecich, czemu nierzadko sprzeciwiają się państwa spoza UE. Tymczasem większe sukcesy przyniosły negocjacje dotyczące prawnie niewiążących porozumień w sprawie powrotów i readmisji, co wynika przede wszystkim z tego, że treść tych umów można łatwo zmienić i dostosować do indywidualnych potrzeb.

Wśród niedociągnięć, na które również zwrócono uwagę w sprawozdaniu, jest brak synergii w samej UE. Nie zawsze przemawiała ona „jednym głosem” do państw spoza UE, natomiast Komisja Europejska nie zawsze angażowała kluczowe państwa członkowskie w proces przyspieszania negocjacji. W związku z powyższym niektórym państwom spoza UE trudno jest dostrzec, jaką wartość dodaną miałyby przynieść zawarcie unijnej umowy o readmisji w porównaniu z dwustronną współpracą z państwami członkowskimi – zwłaszcza jeśli same odnoszą pożytek z korzystnych układów dwustronnych z niektórymi państwami członkowskimi. Tym niemniej wypracowanie ściśle skoordynowanych stanowisk przez państwa członkowskie przyniosło korzyści, jeśli chodzi o odblokowanie negocjacji i zawieranie porozumień w sprawie readmisji.

Kontrolerzy Trybunału zauważają również, że postęp w zakresie tworzenia zachęt dla państw spoza UE do wypełniania ciężących na nich obowiązków związanych z readmisją jest niezadowalający. Komisja skutecznie wykorzystwała pomoc finansową na rzecz projektów ukierunkowanych na wsparcie rozwoju, reintegracji i budowania zdolności, ale miała trudności z zastosowaniem innych strategii politycznych w celu zapewnienia skutecznego wsparcia w zakresie negocjacji, nawet w przypadku gdy z danym państwem łączyły ją rozległe stosunki polityczne i gospodarcze. Kontrolerzy zidentyfikowali wymierne rezultaty tylko w przypadku jednego z wielu narzędzi będących do dyspozycji UE, tzn. w przypadku unijnej polityki wizowej, której zmienione przepisy mogą przyczynić się do zachęcania państw spoza UE do współpracy w sprawie readmisji.

Równocześnie UE starała się wspierać państwa członkowskie w usprawnieniu praktycznej współpracy w zakresie powrotów i readmisji, zwłaszcza przez wspieranie sieci, które skutecznie łączą zasoby krajowe, oraz przez zwiększenie wsparcia ze strony Frontexu w zakresie działań poprzedzających powrót i operacji powrotowych. Działania te były ogólnie rzecz biorąc istotne, choć ich prawdziwy wpływ pozostaje nieznanym, gdyż w danych dotyczących powrotów i współpracy w zakresie readmisji występują liczne niedociągnięcia. Dane te są niekompletne i nie w pełni porównywalne między państwami członkowskimi UE.

Informacje ogólne

Kontrola dotyczyła okresu od 2015 r. – kiedy to Komisja uruchomiła plan działania w zakresie powrotów – do połowy 2020 r. Unijne umowy o readmisji są zawierane między UE a państwami niebędącymi członkami UE. Mają one pierwszeństwo przed dwustronnymi umowami o readmisji zawieranymi przez poszczególne państwa członkowskie. Od 2016 r. Komisja starała się również opracować praktyczne rozwiązania dotyczące współpracy z państwami spoza UE (np. prawnie niewiążące porozumienia w sprawie powrotów i readmisji).

Sprawozdanie specjalne nr 17/2021 pt. „Współpraca UE z państwami trzecimi w zakresie readmisji – podjęte działania przyniosły ograniczone rezultaty” jest dostępne na stronie internetowej Trybunału (eca.europa.eu) w 23 językach UE.

Trybunał opublikował niedawno sprawozdania specjalne dotyczące [wyników osiągniętych przez Frontex](#) oraz [zarządzania migracjami przez UE](#). W tym miesiącu opublikuje również sprawozdanie na temat działań Europolu na rzecz zwalczania przemytu migrantów.

Trybunał przedstawia swoje sprawozdania specjalne Parlamentowi Europejskiemu i Radzie UE, a także innym zainteresowanym stronom, w tym parlamentom narodowym, podmiotom

związany z danym sektorem i przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego. Zdecydowana większość zaleceń formułowanych w tych sprawozdaniach jest wprowadzana w życie.

Kontakt dla prasy

Biuro prasowe Trybunału: press@eca.europa.eu

- Vincent Bourgeais: vincent.bourgeais@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 551 502
- Claudia Spiti: claudia.spiti@eca.europa.eu – tel. kom.: (+352) 691 553 547